

Recensie: Denken op de grens — René Oudewegs *AI en Schizofrenie*

Met *AI en Schizofrenie* presenteert René Oudeweg een opvallend origineel en intellectueel ambitieus boek dat zich beweegt op het snijvlak van filosofie, psychiatrie en technologische reflectie. Het werk is geen conventionele studie, maar een reeks diepgravende essays die samen een prikkelend denkkader vormen voor een van de meest urgente vragen van onze tijd: wat gebeurt er met het menselijk subject in een wereld waarin kunstmatige intelligentie steeds meer de taal en het denken zelf binnendringt?

Een van de grootste verdiensten van het boek is de manier waarop Oudeweg schizofrenie herinterpreteert. In plaats van het louter als klinische stoornis te benaderen, gebruikt hij het als filosofisch concept om de fragiliteit van de innerlijke dialoog zichtbaar te maken. Deze benadering krijgt bijzondere scherpheid in de vergelijking met AI: waar schizofrenie de innerlijke stem vreemd maakt, presenteert AI het vreemde juist als vertrouwd. Deze spiegeling is niet alleen origineel, maar ook diep inzichtgevend. Zij dwingt de lezer na te denken over de oorsprong van betekenis, taal en zelfervaring.

Ook de kritische reflectie op de psychiatrie is overtuigend en helder geformuleerd. Oudeweg sluit aan bij hedendaagse stemmen die het begrip “schizofrenie” problematiseren, en doet dat op een manier die zowel filosofisch als ethisch relevant is. Hij laat zien hoe diagnoses niet alleen beschrijven, maar ook vormgeven — hoe zij invloed hebben op hoe mensen zichzelf begrijpen en hun toekomst zien.

Een bijzonder sterk onderdeel van het boek is de verwerking van filosofische tradities, met name in de bespreking van Deleuze en Guattari. Oudeweg slaagt erin hun complexe ideeën toegankelijk te maken en tegelijkertijd te verbinden met hedendaagse ontwikkelingen rond AI. Het beeld van AI als een soort “machinale” kracht die betekenissen en verlangens herconfigureert, is zowel treffend als verhelderend. Het laat zien dat AI niet simpelweg een hulpmiddel is, maar een fenomeen dat diep ingrijpt in hoe wij denken en leven.

Daarnaast bevat het boek een subtiele en genuanceerde analyse van de interactie tussen mens en AI, vooral in relatie tot psychologische kwetsbaarheid. Oudeweg beschrijft hoe AI kan functioneren als een spiegel waarin gebruikers hun eigen betekenissen versterken — een proces dat hij scherp en zonder sensatiezucht weet te duiden. Deze passages behoren tot de meest actuele en maatschappelijk relevante delen van het boek.

Wat *AI en Schizofrenie* bijzonder maakt, is de durf om verder te denken dan bestaande kaders. Oudeweg beperkt zich niet tot analyse, maar verkent ook meer speculatieve ideeën over de relatie tussen mens, technologie en werkelijkheid. Hoewel deze passages uitdagend zijn, dragen ze bij aan de filosofische rijkdom van het boek. Ze openen nieuwe perspectieven en nodigen uit tot verder denken, eerder dan dat ze definitieve antwoorden geven.

Stilistisch is het boek krachtig en essayistisch van aard. Oudeweg schrijft helder waar nodig, maar schuwt ook niet de complexiteit wanneer het onderwerp daarom vraagt. Dit maakt het boek veeleisend, maar ook belonend: het vraagt om aandachtige lezing en biedt daarvoor een rijkdom aan inzichten terug.

Uiteindelijk is *AI en Schizofrenie* een boek dat de lezer niet geruststelt, maar uitdaagt. Het toont hoe zowel psychose als kunstmatige intelligentie ons confronteren met de grenzen van het zelf en de kwetsbaarheid van betekenis. Tegelijkertijd laat het zien hoe juist in die confrontatie nieuwe vormen van denken mogelijk worden.

Dit is een werk dat niet alleen reflecteert op de toekomst, maar deze ook filosofisch vorm probeert te geven. Voor lezers die geïnteresseerd zijn in de diepere implicaties van AI en de aard van menselijke subjectiviteit, is dit een bijzonder waardevolle en inspirerende bijdrage.